

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

USE OF TECHNOLOGY IN EDUCATION IN LINE WITH THE OPINIONS OF SOCIAL STUDIES TEACHERS

Murat SALUR¹

Başvuru Tarihi: 18.09.2023 Yayına Kabul Tarihi: 30.05.2024 DOI: 10.21764/maeuefd.1362375

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu araştırmanın genel amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu çalışmada, eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymak amacıyla, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında, Muş ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapmakta olan 20 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın kuramsal boyutu oluşturulduktan sonra, çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ilgili çözümlenmeler, nitel boyutta gerçekleştirilmiştir. Bilgisayar destekli nitel veri analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde ve modellerin oluşturulmasında NVivo programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kavramını günlük yaşamdan da hareketle çeşitli olgu, tanım ve kavramlarla ilişkilendirdikleri görülmüştür. Çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenleri, eğitimde teknoloji kullanımının olumlu yönlerini daha ziyade ön planda tutarak bu durumu çeşitli etkenlerle gerekçelendirdikleri saptanmıştır. Son olarak katılımcılar, eğitimde teknoloji kullanımının daha etkili ve işlevsel kılınmasına yönelik birbirinden farklı ve önemli pek çok görüş ve öneriler sıraladıkları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, eğitim, teknoloji, eğitimde teknoloji

Abstract: The general purpose of this research is to determine the views of social studies teachers on the use of technology in education. In this research, phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used to reveal the opinions of teachers regarding the use of technology in education. The study group of the research consists of 20 social studies teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education in Muş province in the 2023-2024 academic year. After the theoretical dimension of the research was established, a semi-structured interview form was prepared to obtain the opinions of the social studies teachers who formed the study group members regarding the use of technology in education. In the research, analyzes regarding the semi-structured interview form were carried out in a qualitative dimension. Computer-assisted qualitative data analysis was conducted. NVivo program was used to analyze the data and create the models. As a result of the research; It has been observed that social studies teachers associate the concept of technology with various facts, definitions and concepts based on daily life. It has been determined that social studies teachers, who constitute the members of the study group, prioritize the positive aspects of technology use in education and justify this situation with various factors. Finally, it was seen that the participants listed many different and important opinions and suggestions for making the use of technology in education more effective and functional.

Keywords: Teacher, education, technology, technology in education

¹ Doktor, Fırat Üniversitesi, E-posta: murat.salur.4949@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2569-4788>

Giriş

Türk Dil Kurumu'na (TDK, 2023) göre teknoloji “İnsanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü” şeklinde tanımlanmaktadır. Esasında teknoloji insanlığın ateşi kullandığı ilk günden günümüze dek sürekli değişen ve gelişen bir olgudur. Günümüzde ise bilhassa iletişim alanında, telefon, tablet, bilgisayar, televizyon ve internet; ulaşım alanında ise uçak, gemi, tren ve otomobil gibi ürünler insanların günlük yaşamının ayrılmaz birer parçası haline gelmiştir. Elbette ki tüm bu gelişmeler insanların teknolojiyi ve teknolojik gelişmeleri takip etmesini ve bundan etkili bir şekilde faydalanmasını zorunlu kılmıştır (Bacanak vd., 2003).

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler beraberinde bireysel ve toplumsal değişimi de getirmiştir. Toplumların beklentilerinde, bireylerin yaşam tarzında ciddi değişimler yaşanmış ve pek çok kurum da bu değişimlerden etkilenerek farklılaşmıştır. Bu değişim ve gelişmelerden etkilenen kurumların başında ise eğitim gelmektedir. Zira değişen, gelişen ve derinleşen dünyada bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip eden ve bunlardan etkin bir şekilde yararlanan bireylerin yetişmesi oldukça önem kazanmıştır. Bu sebeple eğitimin içeriği de farklılaşmak zorunda kalmıştır. Geleceğin toplumunu inşa etmede başat rol oynayan eğitimin modern teknolojiler ve yeniliklerle entegre olması kaçınılmaz olmuştur (Sayan, 2016).

Bu çağda bir toplumun gelişmişlik düzeyini belirleyen en önemli kriterlerden biri bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmelerdir. Bu alandaki gelişmelerin artması ise eğitime bağlıdır. Eğitimin kalitesi bilimsel ve teknolojik alandaki üretimi etkilemektedir. Eğitimin kalitesini belirleyen en önemli etmelerin başında ise teknolojik yeniliklerin eğitim ortamında etkili kullanımı gelmektedir. Eğitimde teknolojinin kullanılması, bireylerin modern ve gelişmiş dünyaya ayak uydurmasını ve hatta buna öncülük etmesini kolaylaştıracaktır (Doğruöz, 2021).

İnsanların çevresinden yararlanmasını, amaçları doğrultusunda çevresini kullanmasını ve genel anlamda çevresine hâkim olmasını belirleyen ve buna pozitif etki eden iki kavram; eğitim ve teknoloji kavramıdır. Eğitim, bireylerin doğuştan sahip olduğu potansiyellerini ortaya çıkarma ve bireyleri daha yaratıcı, aktif, etkin ve güçlü bir varlık haline getirme hususunda önemli bir rol oynamaktadır. Teknoloji ise bireylerin eğitim aracılığıyla edindiği bilgi, beceri ve kabiliyetleri

etkili bir şekilde kullanmasına imkân tanımaktadır (Akgün, 2013). Bu sebeple eğitim ve teknoloji kavramlarının iç içe girdiği ve birbirini tamamladığı söylenebilir.

Eğitimde teknolojinin kullanılması; öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmayı, akademik başarısını artırmayı, öğrenme sürecini etkin kılmayı ve öğrenme ortamını çeşitli teknolojik araç-gereçlerle zenginleştirmeyi sağlamaktadır. Ancak şu unutulmamalıdır ki eğitimde teknolojinin kullanılması tek başına bütün sorunları çözmektedir. Burada önemli olan husus; eğitim sürecinde teknolojiden uygun ve etkin bir şekilde yararlanmaktır (Can-Yaşar vd., 2012).

Eğitimde teknolojinin kullanılması eğitim-öğretim sürecine ve öğrenme ortamına ciddi kazanımlar sağlamaktadır. Genel olarak eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin faydalar şu şekilde sıralanabilir (İşman, 2002; Junger vd., 2023; Nesterenko, 2023):

- ❖ **Bilginin hızlı aktarımı sağlanır:** Eğitim teknolojileri aracılığıyla öğretmenler tarafından ders konuları ve güncel bilgiler daha hızlı bir şekilde aktarılır. Dolayısıyla öğrenciler çok daha fazla bilgiye çok kısa sürede erişebilir ve öğrenebilir.
- ❖ **Bireysel öğrenme ortamları oluşur:** Modern teknolojiler aracılığıyla öğrencilerin bireysel öğrenmeleri kolaylaşmıştır. Nitekim öğrenme ortamlarının bu doğrultuda daha etkili tasarlanma olanakları doğmuştur. Tüm bunlar eğitimde önemli oranda fırsat eşitliğini sağlamıştır.
- ❖ **Kalıcı öğrenmeler oluşur:** Eğitim teknolojileri aracılığıyla öğrenme ortamı çeşitli eğitsel araç-gereçlerle zenginleştirilir. Dolayısıyla öğrencilerin daha fazla duyu organlarına hitap edilerek etkili ve kalıcı öğrenmeler oluşur.
- ❖ **Derse yönelik dikkat artar:** Eğitim teknolojileri öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini derse yöneltmesini ve öğrencilerin derse güdülenmesini kolaylaştırır.
- ❖ **Etkili iletişim kurulur:** Eğitim teknolojileri farklı mekanlarda bulunan öğrencileri sanal anlamda bir araya getirip kendi aralarında etkili iletişim kurmalarını kolaylaştırır. Böylece öğrenciler bu yolla ortak projeler hazırlayabilir.

❖ **Küresel açıdan eğitim imkânı oluşur:** Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ülkelerin sınırlarını bir anlamda kaldırmıştır. Sınırların kalması ile dünya adeta küçük bir köy halini almıştır. İletişim teknolojisindeki gelişmeler de dünyanın herhangi bir yerindeki bilgiye erişimi oldukça hızlandırmıştır. Dünyanın farklı bölgelerinde bulunan öğrenciler, kendi ülkelerinden ayrılmadan yine dünyanın en iyi üniversitelerinden eğitim hizmeti görebilmektedir.

Yukarıdaki maddelerden de anlaşılacağı gibi teknolojinin eğitimde kullanılması eğitime büyük işlevsellik kazandırmıştır. Ancak eğitime anlam veren, eğitimin ruhunu teşkil eden ve onu etkili, faal ve faydalı kılan kuşkusuz öğretmenlerdir. Zira teknolojinin sunduğu imkanları eğitim sürecinde ve öğretim ortamında işlevsel olarak kullanabilmek yetişmiş insan gücüne bağlıdır. Bu sebeple teknolojiyi ve teknolojik araç-gereçleri eğitimde etkili bir şekilde kullanma hususunda öğretmenlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda eğitim-öğretim sürecinde öğretmenler daha ziyade rehber konumunda olmalıdır ve yol gösterici rolünü üstlenmelidir. Böylece öğrenciler sorumluluk üstlenebilir ve kendi kendine öğrenme hususunda cesaretlendirilebilir (Gülcü vd., 2013).

Sosyal bilgiler öğretim programı incelendiğinde ise eğitimde teknoloji kullanımının önemle vurgulandığı görülmüştür. Nitekim programın yetkinlikler kısmında öğrencilerin edinmesi gereken yetkinlikler bağlamında dijital yetkinlik yer almakta ve öğrencilerin kazanması gereken beceriler arasında da dijital okuryazarlık becerisi bulunmaktadır (MEB, 2018). Böylece bu yetkinlik ve beceriler ile öğrencilerin günlük yaşamda teknolojiyi, teknolojik araç-gereçleri ve iletişim teknolojilerini eleştirel bir yaklaşımla güvenli kullanmaları, bilgilere hızlı erişimleri, elde edilen bilgileri değerlendirmeleri ve yorumlamaları, saklamaları ve yeniden üretilmeleri amaçlanmıştır. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinin teknolojinin hem günlük yaşamda hem de eğitimde etkili kullanımı için önemli derslerden biri olduğu söylenebilir. Bu çalışmada ise eğitimde teknoloji kullanımının sosyal bilgiler öğretmenleri perspektifinden nasıl değerlendirildiğini ve yorumlandığını ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir.

Konuyla ilgili alan yazın incelendiğinde çok sayıda çalışmanın (Aksoy, 2003; Bayrak & Bayrak, 2021; Becker & Maunsaiyat, 2002; Blackwell vd., 2013; Christensen, 2002; Christensen & Knezek, 2001; Dargut & Çelik, 2014; Erbil & Kocabaş, 2019; Honey vd., 2000; Gülcü vd., 2013; Güllüpinar

vd., 2013; Kadiyala & Crynes, 2000; Lim vd., 2013; Means, 2010; Metin, 2018; Öçal & Şimşek, 2017; Ratheeswari, 2018; Raja & Nagasubramani, 2018; Sadi vd., 2008; Sayan, 2016; Şahin & Arslan Namlı, 2019; Şendurur & Arslan, 2017; Tsai vd., 2001; Yavuz & Coşkun, 2008; Yılmaz vd., 2010; Yılmaz vd., 2015) yapıldığı görülmüştür. Ancak sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşlerini temele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple bu çalışmada literatürdeki bu eksikliğin giderilmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde araştırmanın alt amaçları şu şekildedir:

- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojiye dair kişisel deneyimleri ve bu deneyimlerin onlarda yarattığı anlamlar nelerdir?
- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımı konusundaki kişisel deneyimleri ve bu deneyimlerin eğitim sürecine olan etkileri nelerdir?
- Sosyal bilgiler öğretmenleri eğitimde teknolojinin etkin bir şekilde kullanılması için hangi önerilerde bulunmaktadır?

Yöntem

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik yapılan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; birtakım veri toplama (gözlem, görüşme ve doküman analizi) yöntemlerini kullanarak, olayların, olguların, algıların ve kavramların bütüncül bir şekilde ve doğal ortamda gerçekçi bir yaklaşımla ve nitel bir süreç izleyerek araştırmalar yapmayı hedefleyen bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Nitel yöntemde araştırmacılar araştırma konularını irdelerken bir kâşif gibi hareket eder ve derin bir anlayışa erişme çabasını güder. Bu bağlamda araştırmacı, araştırma sorularıyla gerçekliğin peşinden gider ve katılımcıların öznel perspektiflerini ortaya koyar (Karataş, 2015). Nitel araştırma yöntemlerinde verilerden ve istatistiki bilgilerden ziyade nitel analizlere, yorumlara ve değerlendirmelere daha çok vurgu yapılır. Burada araştırmacılar olayları kendi bağlamında

inceler. Olaylar, olgular ve kavramlar kendi doğal ortamında yorumlanır ve katılımcıların nesnel perspektifleri ön plana çıkar (Neuman, 2012).

Araştırmanın Modeli (Deseni)

Bu araştırmada, eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymak amacıyla, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji) deseni, esasında bireylerin herhangi bir kavrama, olguya veya olaya ilişkin öznel perspektiflerini incelemeyi amaçlar. Bu modelde bireylerin olguları veya kavramları tanımlaması ve anlamlandırması ön plandadır. Bu tanımlama ve anlamlandırma ise şahsi tecrübeler, kişisel algılar ve öznel değerlendirmeler ışığında gerçekleşir. Bu bağlamda, bu model genellemeden ziyade tamamlayıcı bir yaklaşım sergilemektedir (Akturan & Esen, 2008). Olgubilim (fenomenoloji), bireylerin herhangi bir fenomene ya da kavrama dair görüşlerini, fikirlerini, duygularını, perspektiflerini ve algılarını belirlemeye çalışarak tüm bunları şahsi tecrübeler bağlamında ortaya koymayı amaçlayan nitel bir araştırma desendir (Tekindal & Uğuz Arsu, 2020). Temel amacı insan deneyimini anlamak olan olgubilim (fenomenoloji) deseni, bireylerin belirli bir olguya, olaya ya da kavrama dair fikirlerini, görüşlerini, algılarını, perspektiflerini ifade etmelerini sağlar. Bu araştırmada da öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek, buna dair algılarını anlamlandırmak ve yorumlamak amacıyla olgubilim (fenomenoloji) deseninin kullanılması uygun görülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında, Muş ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapmakta olan 20 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde, kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edilmiştir. Elverişli örneklem olarak da bilinen bu örnekleme; mevcut bulunan, ulaşma açısından hızlı ve daha kolay ögelere odaklanır (Patton, 2005). Bu yönüyle, kolay ulaşılabilir durum örnekleme araştırmaya işlevsellik kazandırarak araştırmanın verilerine hızlı erişimi ve zamandan tasarrufu sağlar (Yıldırım & Şimşek, 2011). Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1

Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

	Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	10	50
	Erkek	10	50
Öğrenim Durumu	Lisans	18	90
	Yüksek Lisans	2	10
Kıdem Yılı	0-10 yıl	14	70
	11-20 yıl	4	20
	20 yıl ve üstü	2	10

Tablo 1’de de görüldüğü gibi katılımcıların 10’u (%50) kadın ve 10’u (%50) erkek sosyal bilgiler öğretmenlerinden oluşmaktadır. Katılımcıların 18’i (%90) lisans mezunu iken 2’si (%10) yüksek lisans mezunundan oluşmaktadır. Ayrıca katılımcıların büyük bir kısmı (%70), 0-10 yıl arası görev yapanlardan oluşmaktadır

Bu çalışmada, araştırma etiği gereğince öğretmenlerin isimlerine yer verilmemiştir. Bunun yerine kısaltmalar kullanılmıştır. Katılımcıların örnek görüşleri yazıldıktan sonra; G1, G2...G20 şeklinde katılımcıların form numarası ve ardından cinsiyeti belirtilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın kuramsal boyutu oluşturulduktan sonra “Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda eğitimde teknoloji kullanımı” konusunu temele alan bu çalışmada, çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, araştırma konusuna ilişkin görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken öncelikle sorulacak sorular belirlenmiştir. Sorular oluşturulurken kolay anlaşılabilir sorular yazma, açık uçlu sorular sorma, odaklı sorular hazırlama, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu sorular sormaktan kaçınma ve soruları mantıklı bir biçimde düzenleme gibi ilkelere (Yıldırım & Şimşek, 2011) dikkat edilmiştir. Katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen veriler, çözümlenerek dökümü yapılmıştır. Muş Alparslan Üniversitesi ve Harran Üniversitesi Eğitim

Fakültelerinde görev yapan alan uzmanlarına, içerik geçerliliğini sağlamak amacıyla görüşlerine başvurulmuştur. Alan uzmanlarından gelen görüş ve öneriler doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilerek soru sayısı 5'ten 3'e indirilmiştir.

Bu araştırmada elde edilen nitel veriler mülakat yöntemiyle toplanmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda eğitimde teknoloji kullanımını temele alan bu araştırmada 20 sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Görüşme tamamen gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Katılımcıların ilgili soruları yanıtlaması için yeterli süre tanınmıştır. Katılımcılardan alınan veriler kayıt altına alınmıştır. Bunun neticesinde elde edilen veriler deşifre edilmek suretiyle yazılı hale getirilmiştir. Metin haline getirilen veriler bir araya getirilerek veri analizine geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ilgili çözümlenmeler, nitel boyutta gerçekleştirilmiştir. Bilgisayar destekli nitel veri analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde ve modellerin oluşturulmasında NVivo programından yararlanılmıştır. Kodlamalar araştırmacıların ortak görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu çerçevede, sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Bu doğrultuda belli temalar oluşturulmuş ve bu görüşler gruplanarak kategorize edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için, araştırmada ulaşılan uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacılar ve uzmanlar tarafından öncelikle ana temalar ardından bunlara bağlı alt temalar oluşturulmuştur. Çözümlenmeler sonucunda ortaya çıkan temalar aralarındaki bağları gösterir şekilde modellenmiş ve görselleştirilmiştir. Modelde yer alan ilişkileri gösteren temayı söyleyen kişi sayısı (frekansını) belirlenmiştir.

Bu çalışmada, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması için araştırmanın genel ve alt amaçları açık ve anlaşılır bir şekilde sunulmuştur. Çalışmanın anlaşılabilirliğini artırmak ve incelenmesinin kolaylaştırılmasını sağlamak amacıyla şekillere ve görsellere yer verilmiştir. Katılımcıların görüşleri doğrudan alıntılama şeklinde verilmiştir. Ayrıca veriler yorumlanırken öznel bir yaklaşımdan kaçınılmaya çalışılmıştır. Verilerin elde edilmesi ve çözümlenmesi sürecindeki her aşama detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bunun yanı sıra çalışmada alan uzmanlarının görüş ve önerilerinden faydalanılmıştır.

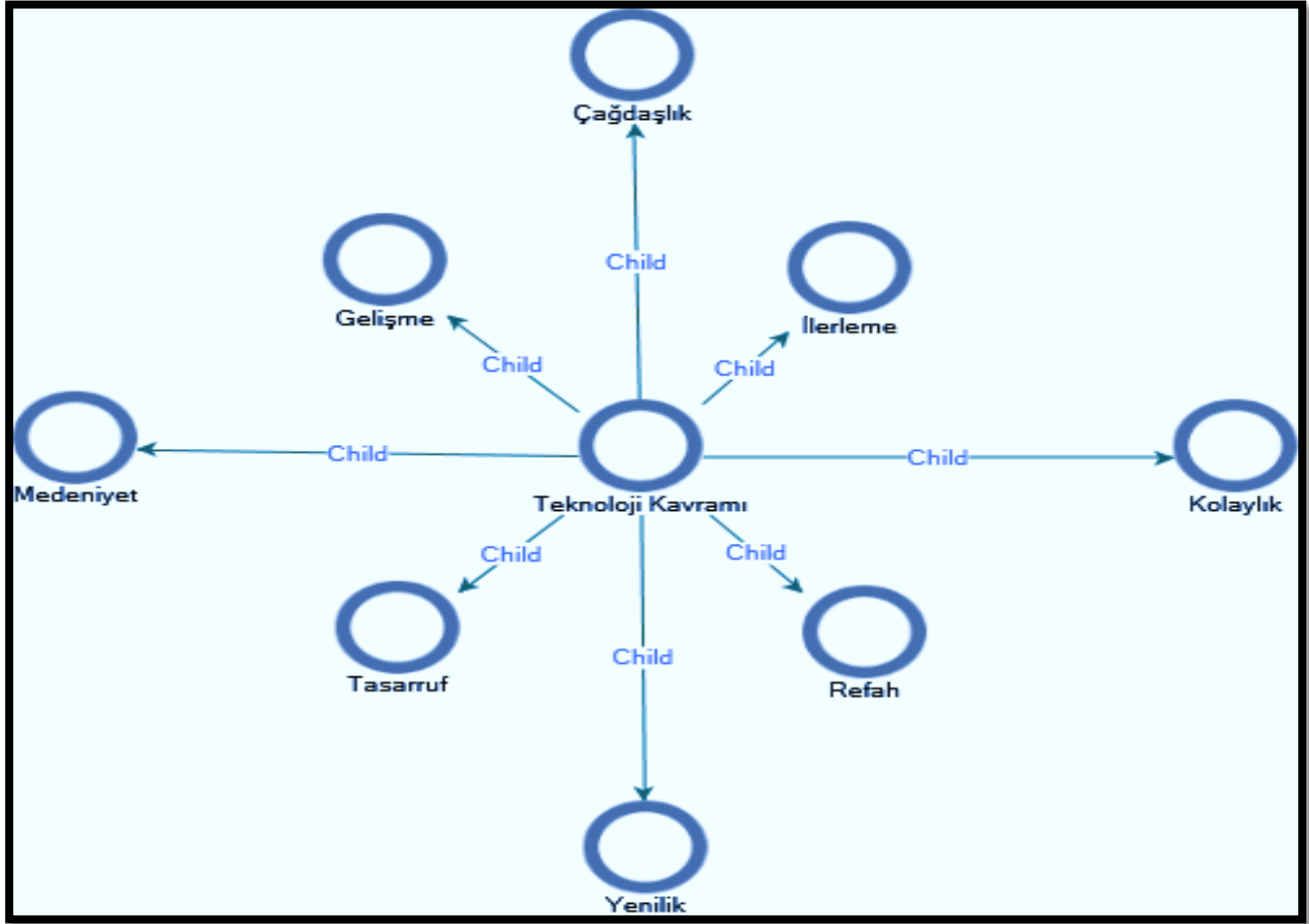

Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği bu araştırmadan elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Teknoloji Kavramının Tanımına İlişkin Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “*Sizce teknoloji nedir? Açıklayınız.*” şeklindeki soruya, çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar ve bu yanıtlar çerçevesinde oluşan ana ve alt temalar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Teknoloji kavramına ilişkin öğretmen görüşleri

Şekil 1’den de anlaşılacağı gibi sosyal bilgiler öğretmenleri teknoloji kavramını farklı olgu ve kavramlarla ifade etmiştir. Çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmenleri teknoloji

kavramını; gelişme (f=4), yenilik (f=4), ilerleme (f=3), çağdaşlık (f=3), kolaylık (f=3), medeniyet (f=1), refah (f=1), tasarruf (f=1) şeklinde alt temalarla ifade etmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmenleri, teknoloji kavramını günlük yaşamdan da hareketle çeşitli olgu, tanım ve kavramlarla ilişkilendirdikleri görülmüştür. Üretilen alt temalardan da anlaşılacağı gibi hem teknolojinin sağladığı olanaklar hem de teknolojinin bireysel ve toplumsal etkisi vurgulanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “*Sizce teknoloji nedir? Açıklayınız.*” şeklindeki soruya yönelik olarak, çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenlerinin ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Teknolojiyi sürekli bir gelişme hali olarak görebiliriz. Çünkü teknoloji aslında sadece bugünü ifade eden bir kavram değildir. İnsanların ilk alet yapma serüveninden günümüze kadar teknoloji bir şekilde var olagelmıştır. Onun için bugün ki teknolojik seviye aslında asırlar boyunca oluşmuş bir birikimin semeresidir. Katlanarak artmıştır ve günümüzdeki son halini almıştır.” (G2, erkek; gelişme)

“Bana göre teknolojinin mottosu; yeniliktir. İnsanoğlu var oldukça teknolojiyi kendi ihtiyaçları doğrultusunda günceller, yeniler. Teknoloji bireysel ve sosyal ihtiyaçlara paralel olarak yenilenir. Yenilik teknolojinin hem ruhunda hem de ürünlerinde kendi gösterir.” (G8, erkek; yenilik)

“Teknoloji demek çağdaşlık demektir. Çağa ayak uydurmaktır. Çağın gereklerini göz önünde bulundurarak ilerlemektir.” (G1, kadın; çağdaşlık)

“Bence teknoloji her şeyden önce kolaylıktır. Yani hem insanlara hem toplumlara sağladığı yararlar ile hayatı olabildiğince kolaylaştırmıştır. İnsanlar hem ulaşım alanında hem iletişim boyutunda teknolojinin nimetleri aracılığıyla rahat bir yaşam sürmektedirler. Mesela, eskiden haftalar hatta aylar süren yolculuklar artık teknolojik gelişmeler sayesinde saatlerle ifade edilmektedir. Yine çok zahmetli olan mektuplaşmalar yerini telefon almış, mesafeler yok olmuş iletişim ve ulaşım hayallerin ötesinde kolaylaşmıştır.” (G19, kadın; kolaylık)

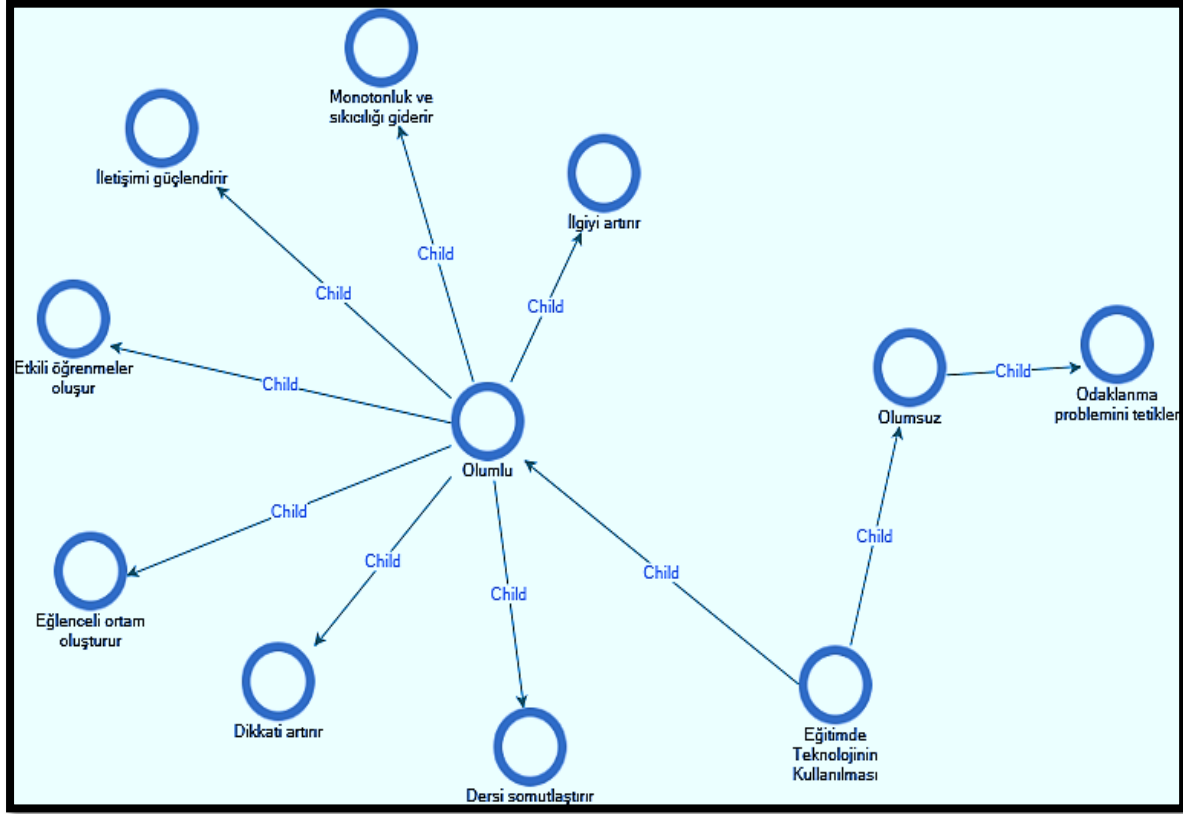
“Bana göre teknoloji medeniyettir. Medeni bir hayat teknoloji ile daha mümkün bir hal almıştır. Medeniyet teknolojiyi ve teknolojik araç-gereçleri beslediği gibi teknoloji de medeniyeti beslemekte ve büyütmektedir” (G13, kadın; medeniyet)

“Toplumların, devletlerin ve bireylerin refahı teknolojideki seviyeleri ile ölçülür olmuştur. Bu yüzden teknoloji denilince aklıma direkt toplumsal ve bireysel refah gelir. Teknolojik ilerlemeler toplumların refahını ciddi anlamda etkilemiştir.” (G16, erkek; refah)

“Teknoloji bence tasarruf kelimesiyle eş değer. Tasarruf derken zamandan tasarruf, mekândan tasarruf, enerji ve maddiyattan tasarrufu kastediyorum. Teknoloji sayesinde çok enerji harcamadan, çok fazla maddi sıkıntıya girmeden ve çok daha kısa sürede işlerimizi hal yoluna koyar olduk” (G11, kadın; tasarruf)

Eğitimde Teknolojinin Kullanılmasına İlişkin Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan bir diğer soru ise “Eğitimde teknolojinin kullanılmasını nasıl değerlendirirsiniz? Olumlu veya olumsuz yönlerini açıklayınız.” şeklindeki sorudur. Katılımcıların verdikleri yanıtlar ve bu yanıtlar çerçevesinde oluşan ana ve alt temalar Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin öğretmen görüşleri

Şekil 2 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmenleri eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin olumlu (f=18) ve olumsuz (f=2) görüşler şeklinde 2 ana tema ürettikleri görülmüştür. Katılımcılar, olumlu ana teması altında; dikkati artırır (f=5), ilgiyi artırır (f=3), etkili öğrenmeler oluşturur (f=3), eğlenceli ortam oluşturur (f=3), dersi somutlaştırır (f=2), iletişimi güçlendirir (f=1), monotonluk ve sıkıcılığı giderir (f=1) şeklinde alt temalar üretmişlerdir. Katılımcılar, olumsuz ana teması altında ise; odaklanma problemini tetikler (f=2) şeklindeki alt temayı üretmişlerdir.

Çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenleri, eğitimde teknoloji kullanımının olumlu yönlerini daha ziyade ön planda tutarak bu durumu çeşitli etkenlerle gerekçelendirmişlerdir. Buna karşılık az sayıda katılımcı ise eğitiminde teknoloji kullanımının olumsuz yönlerine vurgu yapmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “Eğitimde teknolojinin kullanılmasını nasıl değerlendirirsiniz? Olumlu veya olumsuz yönlerini açıklayınız.” şeklindeki soruya yönelik olarak,

sosyal bilgiler öğretmenlerinin ifadelerinden bazıları onların kendi beyanlarıyla aşağıda sunulmuştur.

“Şahsen ben teknolojiyi eğitimde kullanılmasını olumlu karşılayanlardanım. Her şeyden önce sınıfta teknolojik araç gereçlerle öğretim yaptığımız zaman öğrencilerin derse karşı dikkatleri gözle görülür bir artış oluyor. Sağa sola ilgilenmeyi kesip doğrudan derse yönelik dikkatleri artıyor ve dersi daha can kulağıyla dinliyorlar.” (G5, erkek; dikkati artırır)

“Teknolojinin kullanımı elbette olumlu yansıyor çocuklara. Olumlu yanları daha ağır basıyor bence. Çünkü en basit ifadeyle etkili bir slayt hazırlayıp derse geldiğimizde çocuklar hemen derse adapte oluyor ve dersle ilgilenmeye başlıyor. Gerçi bu öğretmenden öğretmene farklılık gösterse de bu tarz bir ders anlatımı çocukların ilgisini ders boyunca canlı tutuyor” (G8, erkek; ilgiyi artırır)

“Eğitimde teknolojinin kullanılması hem öğrenciler açısından hem de öğretmenler açısından büyük yararlar sağlamaktadır. Olumlu yönleri olumsuz yönlerinden daha fazla bence. Öğrenciler açısından en büyük fayda öğrencilerin ders konularını etkili öğrenmesidir. Çünkü bu teknoloji işe koşulduğunda ders konuları hafızada daha uzun süreli kalır ve daha etkili öğrenme gerçekleşir” (G3, kadın; etkili öğrenmeler oluşturur)

“Bana göre teknolojinin eğitimde kullanılmasının en büyük katkılarından biri sınıf ortamını eğlenceli hale getirmesidir. Çünkü akıllı tahta aracılığıyla derste eğitsel oyunlar oynama fırsatı yakalıyoruz. Eğitsel oyunlarla hem dersimiz pekişmiş oluyor hem öğrenciler dersleri daha çok seviyor hem de eğlenirken öğrenmiş oluyorlar” (G17, erkek; eğlenceli ortam oluşturur)

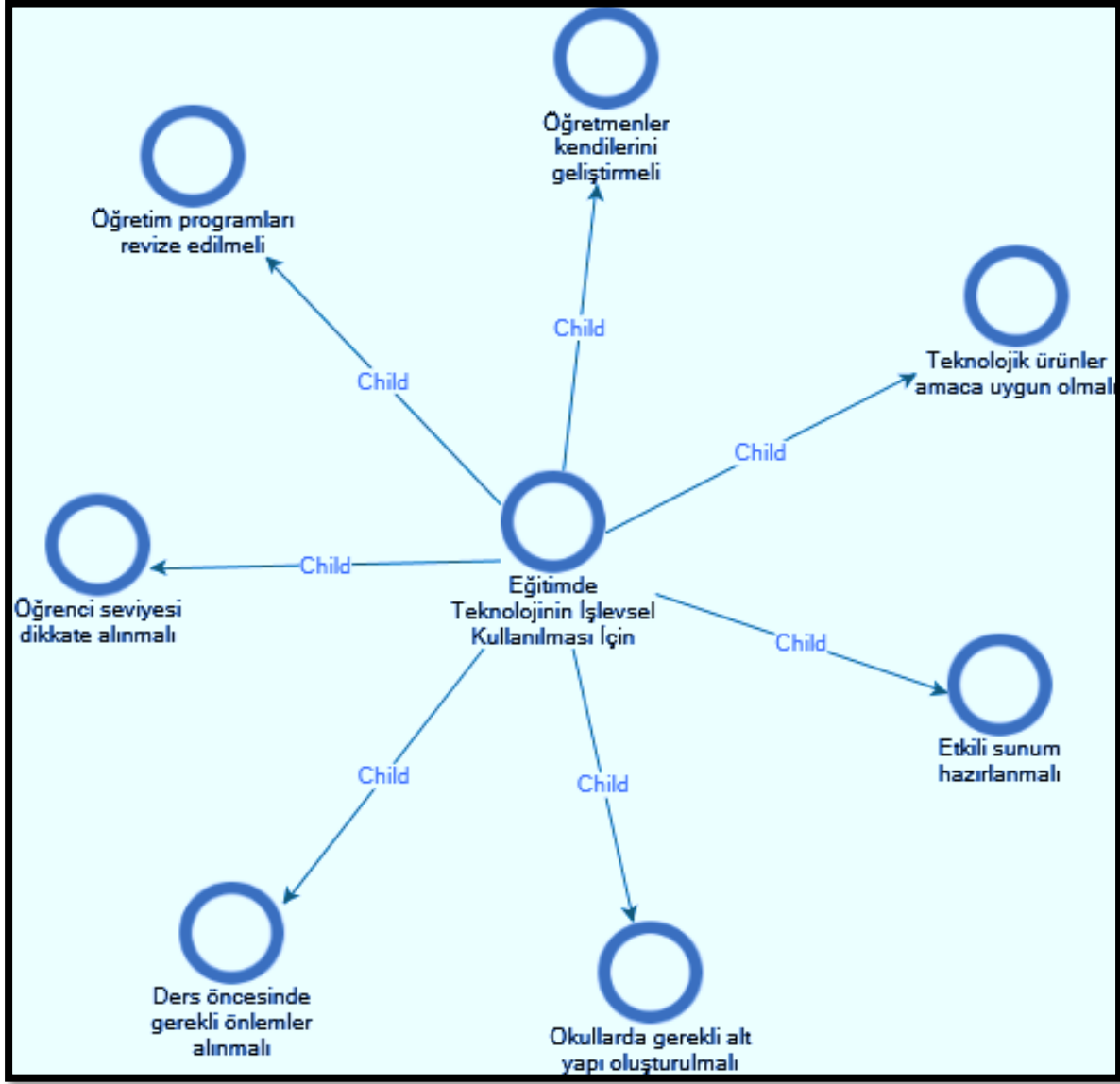
“Eğitiminde hatta eğitimin her kademesinde teknolojinin kullanılması çok önemli bence. Hele ki küçük yaştaki öğrenciler için olmazsa olmaz. Zira bu yaştaki öğrenciler soyut kavramları tam algılayamadıkları için dersin somutlaştırılması gerekir. Videolarla, animasyonlarla ve çeşitli görsellerle yani teknoloji vasıtasıyla ders somutlaşmış oluyor ve öğrenciler açısından ders verimli bir hale geliyor” (G9, erkek; dersi somutlaştırır)

“Teknolojinin eğitimde olması gerekir. Olumlu yansımalarından ziyade bu çağ için bu husus adeta mecburiyet... bu kanalla öğrenci-öğrenci etkileşimi arttığı gibi öğrenci-öğretmen iletişimi de artıyor.” (G20, kadın; iletişimi güçlendirir)

“Teknolojinin günlük yaşamda olumlu yansımaları inkâr edilemez elbette. Eğitimde de mutlaka pek çok olumlu yansıması vardır. Ancak olumsuz yönlerini de unutmamak gerekir. Örneğin teknolojik cihazlarla dersi işlediğimizde öğrenciler daha çok cihazın kendisine odaklanmakta ve asıl anlatılmak istenen mesajı ve konuyu çoğu zaman es geçebilmektedir. Böylece öğrenciler derse odaklanmaktansa ders materyallerinin şatafatına odaklanıp dikkatleri dağılabiliyor” (G11, kadın; odaklanma problemini tetikler)

Eğitimde Teknolojinin Daha İşlevsel Kullanılmasına İlişkin Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan son soru ise *“Eğitim sürecinin zenginleşmesi için eğitimde teknoloji nasıl daha işlevsel hale getirilebilir? Açıklayınız.”* şeklindeki sorudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar ve bu yanıtlar çerçevesinde oluşan ana ve alt temalar Şekil 3’de sunulmuştur.

Şekil 3. Eğitimde teknolojinin daha işlevsel kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımının daha işlevsel hale getirilmesine ilişkin görüşleri Şekil 3'te sunulmuştur. Katılımcılar bu durumu çeşitli alt temalarla gerekçelendirilmiştir. Bu alt temalar; öğrenci seviyesi dikkate alınmalı (f=6), teknolojik ürünler amaca uygun olmalı (f=4), etkili sunum hazırlanmalı (f=3), öğretim programları revize edilmeli (f=3), öğretmenler kendilerini geliştirmeli (f=2), ders öncesinde gerekli önlemler alınmalı (f=1) ve okullarda gerekli alt yapı oluşturulmalı (f=1) şeklindeki alt temalardır.

Çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenleri, eğitimde teknoloji kullanımının daha etkili ve işlevsel kılınmasına yönelik birbirinden farklı ve önemli çok sayıda görüş ifade etmişlerdir ve bu durumu çeşitli unsurlarla da gerekçelendirmişlerdir

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “Eğitim sürecinin zenginleşmesi için eğitimde teknoloji nasıl daha işlevsel hale getirilebilir? Açıklayınız” şeklindeki son soruya yönelik olarak, sosyal bilgiler öğretmenlerinin ifadelerinden bazıları aşağıda sunulmuştur.

“Her teknolojik araç gereç eğitim ortamında kullanılamaz. Teknoloji ve teknoloji ürünleri eğitime girecekse öğrencilerin seviyeleri ve hazırbulunuşlukları göz önünde bulundurulmalıdır. Teknolojik araç gereçler öğrencinin seviyesine uygun olduğu oranda öğrencinin dikkatini çeker ve etkili olur.”
(G2, erkek; öğrenci seviyesi dikkate alınmalı)

“Teknoloji ile eğitim sürecini zenginleştirmek istiyorsak öncelikle teknolojiyi dersin içeriğine ve konunun mahiyetine göre hazırlamamız gerekir. Teknolojik ürünler ders konusunun içeriği ile ne kadar mutabık ise o ölçüde verim elde edilir. Bu nedenle bu iki husus ayrı ayrı değerlendirilemez”
(G8, erkek; teknolojik ürünler amaca uygun olmalı)

“Sınıf ortamında öğretmenlerce en sık kullanılan teknolojik araçlardan biri akıllı tahtadır. Akıllı tahtada eğitim ise genellikle sunumlar, slaytlar, videolar... şeklinde olmaktadır. Öğrencilerin bundan istifade etmesi ise etkili ve kaliteli sunumların hazırlanmasına bağlıdır.”
(G1, kadın; etkili sunum hazırlanmalı)

“Eğitimde teknoloji ve teknolojik unsurların kullanımı genellikle öğretmene bağlıdır. Öğretmenin dersi işleyiş biçimine bağlıdır. Ancak bu durum öğretim programına yansırda daha güzel sonuçlar alınabilir. Yani öğretim programlarının teknolojinin etkin kullanımına fırsat verecek şekilde yeniden güncellenmesinde yarar görüyorum.”
(G5, erkek; öğretim programları revize edilmeli)

“Teknoloji her geçen gün biraz daha gelişiyor, ilerliyor. Hatta bu gelişim baş döndürücü hızlarda. Haliyle her teknolojik gelişmeyi takip etmek oldukça güç. Ancak bu konuda öğretmenler istisna olmalı. Çünkü toplumun lokomotifleri hükmünde öğretmenler. Dolayısıyla bizim her zamankinden daha büyük özveriyle teknolojiyi ve teknolojik gelişmeleri takip etmemiz gerekir. Böyle yaparsak

çağı yakalar, belki öncülük eder ve daima yenilenir ve kendimizi geliştiririz.” (G20, kadın; öğretmenler kendilerini geliştirmeli)

“Bazı teknolojik cihazlar elektriğe fln bağlı. Ve başkaca riskler de var. Tüm bunlar derse başlamadan önce kontrol edilmeli ve güvenlik sağlanmalıdır.” (G3, kadın; ders öncesinde gerekli önlemler alınmalı)

“Teknolojik ürünleri eğitim ortamında kullanmak öğretmenin ne yazık ki tek başına yapabileceği bir iş değil. Hem maliyet hem imkân olarak bu durum öğretmenleri aşar. Bu sebeple teknolojinin işlevsel kullanımı için okullarda gerekli alt yapının sağlanması lazım” (G17, erkek; okullarda gerekli alt yapı oluşturulmalı)

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin değerlendirildiği bu çalışmada, elde edilen veriler incelendiğinde, teknoloji kavramının çeşitli tanım, olgu ve kavramlarla ifade edildiği; teknolojinin eğitimde kullanılmasının genel olarak olumlu yönlerinin vurgulandığı; teknolojinin nasıl daha işlevsel bir hale getirip eğitimde etkin bir şekilde kullanılması gerektiği Şekil 1, 2 ve 3'te görülmüştür.

Çalışma grubu üyelerini oluşturan sosyal bilgiler öğretmenleri teknolojiyi; gelişme, yenilik, ilerleme, çağdaşlık, kolaylık, medeniyet, refah ve tasarruf gibi kavramlarla tanımladıkları görülmüştür. Şenel ve Gençoğlu (2003), toplumsal refahın yükseltilmesinde teknolojinin belirleyici bir unsur olduğunu vurgulamıştır. Tashtoush (2020), teknolojinin refah için kaynakların rasyonel bir şekilde kullanılmasını kolaylaştırdığını ve toplumların kalkınması üzerinde olumlu etkiler oluşturacağını vurgulamıştır. Maslennikov (2017), teknolojinin toplumsal ilerlemeyi ve gelişmeyi sağladığını, toplumu dönüştürerek moderliğin ve medeniyetin önünü açtığını ve maliyet tasarrufunu sağladığını vurgulamıştır. Zeebaree vd., (2020), kurumların gelişmesinde, ilerlemesinde, performanslarının artmasında ve toplumsal refah düzeyinin artmasında teknolojinin önemli bir rolünün olduğunu ifade etmiştir. Ivanovic vd., (2015), teknolojinin, çeşitli sektörlerde refah, verimlilik ve tasarrufların yanı sıra inovasyon ve rekabet gücünü artırdığını vurgulamıştır. Bacanak vd. (2003), teknolojinin bireylerin yaşamlarını oldukça kolaylaştırdığını, toplumların sosyal refahını belirlediğini ve ulusların arasındaki politik, mali ve kültürel ilişkileri

şekillendirdiğini vurgulamıştır. Çiçek (2011), teknolojinin ve teknolojik gelişmelerin esasında bir yenilik süreci olduğunu vurgulamıştır. Kuyucu (2017), teknolojideki hızlı gelişmelerin sosyal alandan bireysel alana dek pek alanı etkilediğini ve genel bir değişim yarattığını ve yaşam tarzını geliştirdiğini ifade etmiştir. Teknolojiye dair bütün bu ifade ve vurgular, bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojiye ilişkin tanım ve ifadeleriyle örtüşmekte ve birbirini desteklemektedir.

Bu çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknolojinin kullanılmasına ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerine ilişkin sonuçlardır. Bu bağlamda katılımcıların çok büyük bir kısmı eğitimde teknolojinin kullanılmasının olumlu yönlerine vurgu yapmıştır. Teknolojinin eğitimde kullanılmasının olumlu sonuçlar doğuracağını ifade eden öğretmenler bu durumu; dikkati artırır, ilgiyi artırır, etkili öğrenmeler oluşturur, eğlenceli ortam oluşturur, dersi somutlaştırır, iletişimi güçlendirir, monotonluk ve sıkıcılığı giderir şeklinde gerekçelendirmiştir. Buna karşın olumsuz görüş beyan az sayıda katılımcı ise bu durumu; odaklanma problemini tetikler şeklinde gerekçelendirmiştir. Alım (2007) tarafından yapılan çalışmada, eğitimde teknolojinin kullanılmasının; çok sayıda duyu organına hitap etmesi sebebiyle kalıcı öğrenmeler oluşturduğu ve çoklu öğrenme ortamına olanak tanıdığı vurgulanmıştır. Yine aynı çalışmada öğrencilerin birbirinden farklı olduğu, farklı şekillerde öğrendikleri ve bu sebeple farklı öğrenme ihtiyaçlarının olduğu ve dolayısıyla eğitimde teknoloji kullanımına bağlı olarak bireysel öğrenme ihtiyaçlarının önemli ölçüde karşılandığı da vurgulanmıştır. Junger vd., (2023) tarafından yapılan çalışmada, teknolojinin eğitimde kullanılmasının, daha fazla katılımı teşvik ettiği, kaynaklara erişimi kolaylaştırdığı, kişiselleştirilmiş öğrenme imkânı sunduğu, etkileşimli öğrenme deneyimleri sağladığı ve farklı öğrenme stillerine hitap ettiği vurgulanmıştır. Nesterenko (2023) tarafından yapılan çalışmada, teknolojinin, öğrenme ortamında öğrencilerin konsantrasyonunu artırdığı, öğrenme sürecini hızlandırdığı ve daha etkili hale getirdiği, öğrencilerin dikkatini çekerek ilgilerini sürekli canlı tuttuğu ve bilgiyi daha hızlı kavramalarını sağladığı ifade edilmiştir. Şahin ve Arslan Namlı (2019) tarafından yapılan çalışmada teknolojik araç-gereçlerin ve eğitsel materyallerin; dikkat çekici özelliğinin olduğu, öğrencileri derse güdülediği, öğrenciler üzerinde duygusal tepkiler geliştirdiği ve ilgilerini diri tuttuğu, öğrenciye özgü öğrenme olanağını sağladığı ve genel anlamda öğretimsel avantajlar sağladığı vurgulanmıştır. Yavuz ve Coşkun (2008) tarafından yapılan çalışmaya katılan katılımcıların eğitimde teknoloji

kullanımına ilişkin olumlu görüşler beyan etmiş ve bu durumu; etkili öğrenmelerin oluşması, eğitimin kolaylaşması, bilginin genişlemesi, öğretmen ve öğrenciye fayda sağlaması, kolaylık, zamandan tasarruf ve hızlilik sağlaması, görsellik ve somutluk oluşturması ve öğrenci başarısının artması şeklinde gerekçelendirmiştir. Bütün bu çalışmalarda ulaşılan sonuçlar ile bu çalışmada elde edilen sonuçların paralellik gösterdiği ve birbiriyle örtüştüğü görülmektedir.

Bu araştırmada elde edilen önemli bir diğer sonuç ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımının daha işlevsel hale getirilmesine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Bu bağlamda katılımcılar, eğitimde teknoloji kullanımının daha işlevsel hale getirilmesi için; *“öğrenci seviyesi dikkate alınmalı, teknolojik ürünler amaca uygun olmalı, etkili sunum hazırlanmalı, öğretim programları revize edilmeli, öğretmenler kendilerini geliştirmeli, ders öncesinde gerekli önlemler alınmalı ve okullarda gerekli alt yapı oluşturulmalı”* şeklinde görüşler beyan etmiştir. Banoğlu (2011), eğitimde teknolojinin etkin kullanılabilmesi için okul yönetimin modern gelişmeleri ve yenilikleri takip etmesi, okul personelinin bu bağlamda bilgi ve becerilerini yenilemesi ve öğretmenlerin bu hususta kendilerini geliştirmesi gerektiğini vurgulamıştır. Jiang (2023), eğitimde teknolojiden etkin bir şekilde yararlanabilmek için, teknolojinin pedagojik hedeflerle uyumlu hale getirilmesi ve öğretmenlerin teknolojiyi etkili bir şekilde entegre edebilmeleri için mesleki gelişim sağlamaları gerektiğini ifade etmiştir. Yılmaz (2007), eğitimde teknolojinin kullanılmasının önemini belirtmiş ve kaliteli bir eğitim için teknolojinin etkili ve verimli kullanılması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca nitelikli bir eğitimin kendini her alanda iyi yetiştirmiş, donanımlı öğretmenlerle mümkün olduğunu ancak bu yolla ülkeyi ileriye taşıyacak etkin nesillerin yetişmesinin mümkün olacağını ifade etmiştir. Sert vd. (2012), etkili bir öğrenme-öğretme süreci için teknolojinin etkin kullanılması gerektiğini ve bunun için de öğretmen, öğrenci, müfredat, ders programı, okul yönetimi, teknolojik alt yapı gibi pek çok etmenin göz önüne alınarak düzenlemenin yapılmasını gerektiğini ifade etmiştir. Bütün bu ifade ve görüşlerin bu çalışmada ulaşılan sonuçlarla benzerlik gösterdiği ve birbirini desteklediği görülmektedir.

Çalışmada elde edilen bu sonuçlar ışığında şu öneriler sunulabilir:

- Bu çalışmadan hareketle, eğitimde teknolojinin kullanılmasının oldukça önemli olduğu ve öğretmen-öğrenci açısından olumlu pek çok yönlerin olduğu söylenebilir. Ancak eğitimde

teknolojinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için okullarda gerekli alt yapı sağlanmalıdır ve öğrenme ortamı bu doğrultuda düzenlenmelidir.

- Bu çalışmadan da anlaşılacağı üzere, teknolojinin kendisinden ziyade bunu kullanan öğretmenlerin daha mühim olduğu söylenebilir. Nitekim teknolojiyi sınıfla bütünleştiren ve bunu öğrencilere yansıtan öğretmenlerdir. Bu sebeple öğretmenlere daha büyük sorumluluklar düşmektedir. Bundan hareketle öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri, teknolojik gelişmeleri takip etmeleri ve bu hususta bilgi, beceri ve kabiliyetlerini artırmaları gerekmektedir. Bu anlamda çeşitli seminerler yapılabilir, konunun önemine binaen konferanslar düzenlenebilir ve bu alanda farkındalık artırılabilir.
- Eğitimde teknoloji etkin bir şekilde kullanılırsa hem öğretmenlere hem öğrencilere hem de öğrenme ortamına ciddi katkılar sunabilir. Bu sebeple öğretim programları bu doğrultuda güncellenmeli ve pratiğe dönük adımlar atılmalıdır.

Kaynakça

- Akgün, F. (2013). Öğretmen adaylarının web pedagojik içerik bilgileri ve öğretmen öz-yeterlik algıları ile ilişkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 48-58.
- Aksoy, H. H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 1(4), 4-23.
- Akturan, U. ve Esen, A. (2008). Fenomenoloji. Baş, T. ve Akturan, U. (Ed.), *Nitel Araştırma Yöntemleri* kitabı içinde (s. 83-98). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Alım, M. (2007). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme (ÖTMG) dersinin önemi ve öğretim sürecine ilişkin öneriler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(17), 243-262
- Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O. ve Köse, S. (2003). Yeni bir bakış: eğitimde teknoloji okuryazarlığı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(14), 191-196.
- Banoğlu, K. (2011). Okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlikleri ve teknoloji koordinatörlüğü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 199-213.
- Bayrak, N. ve Bayrak, G. (2021). Eğitimde teknoloji kullanımı içerikli hizmet içi eğitim kurslarının öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgisi özgüvenine etkileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 1009-1041.
- Becker, K. H. ve Maunsaiyat, S. (2002). Thai students' attitudes and concepts of technology. *Journal of Technology education*, 13(2), 6-20.

- Blackwell, C. K., Lauricella, A. R., Wartella, E., Robb, M. ve Schomburg, R. (2013). Adoption and use of technology in early education: The interplay of extrinsic barriers and teacher attitudes. *Computers & Education*, 69, 310-319.
- Can-Yaşar, M., İnal, G., Uyanık, Ö. ve Kandır, A. (2012). Using technology in preschool education. *US-China Educational Review A* 4,375-383.
- Christensen, R. (2002). Effects of technology integration education on the attitudes of teachers and students. *Journal of Research on technology in Education*, 34(4), 411-433.
- Christensen, R. ve Knezek, G. (2001). Instruments for assessing the impact of technology in education. *Computers in the Schools*, 18(2-3), 5-25.
- Çiçek, I. (2011). Teknoloji geliştirmede yaratıcılığı yönetmek. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 45-55.
- Dargut, T. ve Çelik, G. (2014). Türkçe öğretmeni adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 28-41.
- Doğruöz, O. (2021). *Eğitimde teknoloji entegrasyonu sürecinde okul yöneticilerinin bilişim teknolojileri liderlik ve öz-yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu.
- Erbil, D. G. ve Kocabaş, A. (2019). Sınıf öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımı, tersine çevrilmiş sınıf ve işbirlikli öğrenme hakkındaki görüşleri. *İlköğretim Online*, 31-51.
- Gülcü, A., Solak, M., Aydın, S. ve Koçak, Ö. (2013). İlköğretimde görev yapan branş öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(6), 195-213.
- Güllüpinar, F., Kuzu, A., Dursun, Ö. Ö., Kurt, A. A. ve Gültekin, M. (2013). Milli eğitimde teknoloji kullanımı ve sonuçları: velilerin bakış açısından fatih projesi'nin pilot uygulamasının değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013(30), 195-216.
- Honey, M., Culp, K. M. ve Carrigg, F. (2000). Perspectives on technology and education research: Lessons from the past and present. *Journal of Educational Computing Research*, 23(1), 5-14.
- Ivanovic, S., Perman, L. ve Grlj, I. (2015). Impact of technological development on business efficiency in the food and beverage department. *UTMS Journal of Economics*, 6(2), 321-330.
- İşman, A. (2002). Sakarya ili öğretmenlerinin eğitim teknolojileri yönündeki yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1(10), 72-91.

- Jiang, M. (2023). The Impact and Potential of Educational Technology: A Comprehensive Review. *Research and Advances in Education*, 2(7), 32-49.
- Junger, A. P., de Oliveira, V. I., Yamaguchi, C. K., de Oliveira, M. A. M. L., de Aguiar, H. M., & de Lima, B. L. S. (2023). The role of school management in technological practices as a tool for futuristic teaching. *Revista de Gestão e Secretariado*, 14(7), 10749-10765.
- Kadiyala, M., & Crynes, B. L. (2000). A review of literature on effectiveness of use of information technology in education. *Journal of engineering education*, 89(2), 177-189.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kuyucu, M. (2017). Y kuşağı ve teknoloji: y kuşağının iletişim teknolojilerini kullanım alışkanlıkları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(2), 845-872.
- Lim, C. P., Zhao, Y., Tondeur, J., Chai, C. S., & Tsai, C. C. (2013). Bridging the gap: Technology trends and use of technology in schools. *Journal of Educational Technology & Society*, 16(2), 59-68.
- Maslennikov, M. I. (2017). The technological innovations and their impact on the economy. *Ekonomika Regiona= Economy of Regions*, (4), 1221-1235.
- Means, B. (2010). Technology and education change: Focus on student learning. *Journal of research on technology in education*, 42(3), 285-307.
- MEB, (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar). Ankara.
- Metin, E. (2018). Eğitimde teknoloji kullanımında öğretmen eğitimi: bir durum çalışması. *Journal of STEAM Education*, 1(1), 79-103.
- Nesterenko, I. (2023). Major benefits of using smart technologies in education. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology*, 9(1), 31-38.
- Öçal, M. F. ve Şimşek, M. (2017). Matematik öğretmen adaylarının FATİH projesi ve matematik eğitiminde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 8(1), 91-121.
- Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. New York: John Wiley & Sons, Ltd.
- Raja, R. ve Nagasubramani, P. C. (2018). Impact of modern technology in education. *Journal of Applied and Advanced Research*, 3(1), 33-35.
- Ratheeswari, K. (2018). Information communication technology in education. *Journal of Applied and Advanced research*, 3(1), 45-47.

- Sadi, S., Şekerci, A., Kurban, B., Topu, F., Demirel, T., Tosun, C., Demirci, T. ve Göktaş, Y. (2008). Öğretmen eğitiminde teknolojinin etkin kullanımı: öğretim elemanları ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(3), 43-49.
- Sayan, H. (2016). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 0-0.
- Sert, G., Kurtoglu, M., Akıncı, A. ve Seferoğlu, S. S. (2012). Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması. *Akademik Bilişim*, 1(3), 1-8.
- Şahin, M. C. ve Arslan Namlı, N. (2019). Öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanma tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(1), 95-112.
- Şendurur, P., ve Arslan, S. (2017). Eğitimde teknoloji entegrasyonunu etkileyen faktörlerdeki değişim. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 25-50.
- Şenel, A., ve Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen dünyada teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(12), 45-65.
- Tashtoush, A. M. İ. (2020). The key to prosperity for the development of prosthetic technology through micro-nanotechnology. *Acta Materialia Turcica*, 4(3), 16-24.
- TDK, (2023). <https://sozluk.gov.tr>
- Tekindal, M. ve Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20 (1), 153- 182.
- Tsai, C. C., Lin, S. S. ve Tsai, M. J. (2001). Developing an Internet attitude scale for high school students. *Computers & Education*, 37(1), 41-51.
- Yavuz, S. ve Coşkun, E. A. (2008). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 276-286.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, İ., Ulucan, H. ve Pehlivan, S. (2010). Beden eğitimi öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 105-118.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 155-167.
- Yılmaz, M., Üredi, L. ve Akbaşı, S. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının bilgisayar yeterlilik düzeylerinin ve eğitimde teknoloji kullanımına yönelik algılarının belirlenmesi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 1 (1), 105-121.

Zeebaree, M., Ismael, G. Y., Nakshabandi, O. A., Saleh, S. S. ve Aqel, M. (2020). Impact of innovation technology in enhancing organizational management. *Studies of Applied Economics*, 38(4).

Extended Abstract

Purpose

The general purpose of this research is to determine the views of social studies teachers on the use of technology in education. Within the framework of this general purpose, the sub-objectives of the research are as follows:

- ✓ How do social studies teachers define the concept of technology?
- ✓ What views do social studies teachers have regarding the use of technology in education?
- ✓ What suggestions do social studies teachers make for the effective use of technology in education?

Method

In this research, phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used to reveal the opinions of teachers regarding the use of technology in education. The study group of the research consists of 20 social studies teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education in Muş province in the 2023-2024 academic year. Easily accessible case sampling was preferred in determining the study group. After the theoretical dimension of the research was established, in this study based on the topic "Use of technology in education in line with the opinions of social studies teachers", a semi-structured interview form was prepared to obtain the opinions of the social studies teachers who constitute the study group members on the research topic. In the research, analyzes regarding the semi-structured interview form were carried out in a qualitative dimension. Computer-assisted qualitative data analysis was conducted. NVivo program was used to analyze the data and create the models.

Conclusion, Discussion and Recommendations

Social studies teachers who constitute the working group members use technology; It has been seen that they define them with concepts such as development, innovation, progress, modernity, convenience, civilization, welfare and savings. Şenel and Gençoğlu (2003) emphasized that

technology is a determining factor in increasing social welfare. Bacanak et al. (2003) emphasized that technology makes the lives of individuals much easier, determines the social welfare of societies, and shapes the political, financial and cultural relations between nations. Çiçek (2011) emphasized that technology and technological developments are essentially an innovation process. Kuyucu (2017) stated that rapid developments in technology affect many areas, from the social field to the individual field, and create a general change and improve the lifestyle. All these expressions and emphases about technology overlap with and support each other with the definitions and expressions of the social studies teachers who constitute the study group of this research.

Another result obtained in this research is the results regarding the positive and negative opinions of social studies teachers regarding the use of technology in education. In this context, the majority of participants emphasized the positive aspects of using technology in education. Teachers stated that the use of technology in education would produce positive results; He justified it as increasing attention, increasing interest, creating effective learning, creating a fun environment, concretizing the lesson, strengthening communication, and eliminating monotony and boredom. On the other hand, a small number of participants expressed negative opinions; He justified it as triggering the focusing problem. In the study conducted by Alım (2007), the use of technology in education; It has been emphasized that it creates permanent learning because it appeals to many sensory organs and enables multiple learning environments. In the same study, it was also emphasized that students are different from each other, they learn in different ways and therefore have different learning needs, and therefore, individual learning needs are met to a significant extent due to the use of technology in education. In the study conducted by Şahin and Arslan Namlı (2019), technological tools and educational materials; It has been emphasized that it has remarkable features, motivates students to the lesson, develops emotional reactions in students and keeps their interest alive, provides student-specific learning opportunities and provides educational advantages in general. Participants in the study conducted by Yavuz and Coşkun (2008) expressed positive opinions about the use of technology in education and this situation was; He justified it as creating effective learning, facilitating education, expanding knowledge, benefiting teachers and students, providing convenience, time saving and speed, creating visuality and concreteness, and increasing student

success. It can be seen that the results obtained in all these studies and the results obtained in this study are parallel and overlap with each other.

In light of these results obtained in the study, the following suggestions can be offered:

- Based on this study, it can be said that the use of technology in education is very important and has many positive aspects for teachers and students. However, in order to use technology effectively in education, the necessary infrastructure must be provided in schools and the learning environment must be arranged accordingly.
- As can be seen from this study, it can be said that the teachers who use it are more important than the technology itself. As a matter of fact, it is the teachers who integrate technology into the classroom and reflect this to the students. For this reason, teachers have greater responsibilities. Based on this, teachers need to improve themselves, follow technological developments and increase their knowledge, skills and abilities in this regard. In this sense, various seminars can be held, conferences can be organized based on the importance of the subject and awareness in this field can be increased.
- If technology is used effectively in education, it can make serious contributions to both teachers, students and the learning environment. For this reason, curriculum should be updated accordingly and practical steps should be taken.

ETİK BEYAN:

"Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Eğitimde Teknoloji Kullanımı" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 10/08/2023 tarih ve 2023/111 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.